

# Oy Teboil Ab:n vahingonkorvausvaatimus voiteluaineiden ja -rasvojen hankinnassa

Rakennetun ympäristön lautakunta 21.05.2025 § 68

Valmistelija

Hankintapäällikkö Leena Räsänen

Raahen kaupunki on pyytänyt tarjouksia voiteluaineista ja rasvoista Raahen kaupungin teknisen toimialan käyttöön ajalle 1.6.2025 - 30.5.2026.

Hankinta suoritettiin avointa menettelyä käyttäen. Tarjouspyyntö julkaistiin 10.4.2025, tarjoukset pyydettiin toimittamaan 24.4.2025 klo 12.00 mennessä. Määräaikaan mennessä saapui neljä (4) tarjousta. Tarjouksensa jättivät Nordica Oils Finland Oy, Ouluntien Autohuolto Oy, Oy Teboil Ab ja Varaosaportti Oy. Hankintapäätös tehtiin teknisen johtajan viranpäätoksella 30.4.2025 § 43, ja toimittajaksi valittiin hinnaltaan edullisimman tarjouksen jättänyt Varaosaportti Oy.

Oy Teboil Ab on 5.5.2025 lähettänyt hankintaa koskevan oikaisuvaatimuksen, jossa se vaatii Varaosaportti Oy:n, Nordica Oils Finland Oy:n ja Ouluntien Autohuolto Oy:n tarjouksien hylkäämistä tarjouspyynnön vastaisina, koska Oy Teboil Ab:n mielestä tarjoukset eivät tarjottujen tuotteiden osalta täytä tarjouspyynnön vaatimuksia.

Hankinnan kohdetta kuvaavat määritelmät sekä niihin mahdollisesti sisältyvät tekniset eritelmät on esitettävä hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä tai näiden liitteissä. Määritelmien on mahdollistettava tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun, eivätkä ne saa perusteettomasti rajoittaa kilpailua julkisissa hankinnoissa. Hankinnan kohteen määrittelyssä voi käyttää viittauksia johonkin tuotteeseen tai ominaisuuteen, jos hankintasopimuksen kohdetta ei ole mahdollista riittävän täsmällisesti ja selvästi kuvata muutoin. Hankintayksikön tulee kuitenkin tuossa tapauksessa sallia vastaavan tuotteen tarjoaminen.

Tarjouspyynnöllä oli pyydetty hintaa yleisimmin Raahen kaupungin käytössä oleville voiteluaineille ja -rasvoille, ja joidenkin tuotteiden osalta oli esitetty selventäviä tietoja. Saapuneiden tarjousten tarjotut tuotteet on tarkasteltu, ne täyttävät Raahen kaupungin asettamat vaatimukset tuotteille ja soveltuvat kaupungin käyttöön. Tarjottuja tuotteita ei voi pitää tarjouspyynnön vastaisina, eikä saapuneita tarjouksia voi hylätä. Oy Teboil Ab:n oikaisuvaatimus tulee näin ollen todeta aiheettomaksi ja jättää huomioimatta.

Liitteet

TarjouspyyntöRaportti554467

Esittelijä Puheenjohtaja

Päätösesitys Todetaan Oy Teboil Ab:n oikaisuvaatimus aiheettomaksi ja jätetään se huomioimatta.

Päätös Hyväksyi esityksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Jarkko Vimpari poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi klo 16.35 - 16.44. Merkittiin pöytäkirjaan, että Leena Räsänen saapui kokoukseen klo 16.35, esitteli asiaa kokouksessa ja poistui tämän asian käsittelyn jälkeen klo 16.44.

Rakennetun ympäristön lautakunta 15.10.2025 § 151

37/02.08.00/2025

Valmistelija Hankintapäällikkö Leena Räsänen

Oy Teboil Ab on 10.7.2025 lähettänyt kaupungille vahingonkorvausvaatimuksen voiteluaineita ja -rasvoja koskevaan hankintamenettelyyn liittyen. Oy Teboil Ab:n vahingonkorvausvaatimus perustuu siihen, että muut tarjoajat olisi tullut poissulkea tarjouskilpailusta, koska heidän tarjouksensa ovat olleet Oy Teboil Ab:n mukaan tarjouspyynnön vastaiset. Edelleen Oy Teboil Ab on katsonut, että se olisi tullut valita tarjouskilpailun voittajaksi.

Oy Teboil Ab esittää vahingonkorvausvaatimuksessaan, että Raahen kaupunki on menetellyt virheellisesti hyväksyessään muiden tarjoajien heikompilaatuiset / halvemmat tuotteet kuin mitä tarjouspyynnössä on edellytetty. Vahingonkorvausvaatimuksessa tuodaan esille, että Oy Teboil Ab on tarjonnut jokaiseen kohtaan vain sellaisia tuotteita, jotka ovat täyttäneet kaikki Raahen hankittaville tuotteille asettamat edellytykset. Myös Oy Teboil Ab olisi vahingonkorvausvaatimuksen mukaan pystynyt tarjoamaan vastaavanlaisia heikompilaatuisia tuotteita, jotka myös Oy Teboil Ab:llä olisivat olleet huomattavasti halvempia, mikä olisi johtanut siihen, että se olisi mitä suurimmalla todennäköisyydellä (ottaen huomioon Teboilin volyymit) ollut taloudellisesti edullisin tarjoaja ja siten voittanut kilpailutuksen myös taloudellisesti edullisimmalla tarjouksella. Lisäksi tuodaan esille perusteeton väite, että Raahen tarkoituksena olisi ollut suosia paikallista yritystä muiden tarjoajien kustannuksella, kun tarjouskilpailun voittanut yritys on raahelainen yritys.

Vahingonkorvausvaatimuksessa viitataan vahingonkorvauslakiin (2 luku 1 § 1 mom.) ja korkeimman oikeuden ratkaisuun (KKO 1999:48), ja esitetään, että Raahen kaupunki on niiden nojalla velvollinen suorittamaan Oy Teboil Ab:lle positiivisen edun mukaisen vahingonkorvauksen ja lisäksi oikeudenkäyntikulut. Vahingonkorvaus pyydettiin suorittamaan 25.7.2025 mennessä, ja ellei suoritusta ole määräpäivään mennessä suoritettu, on Oy Teboil Ab pakotettu saattamaan asia Pohjois-Pohjanmaan kärjäoikeuden ratkaistavaksi.

Raahen kaupunki pyysi jatkoaikaa, jotta asia voitaisiin käsitellä asianmukaisesti, ja Oy Teboil Ab myönsi jatkoaikaa 18.8.2025 saakka. Raahen kaupunki lähetti Oy Teboil Ab:lle 18.8.2025 lisäselvityspyynnön, jossa pyydettiin Oy Teboil Ab:tä näyttämään toteen, että kaikki Oy Teboil Ab:n tarjouksessa esitetyt tuotteet täyttävät lisätietojen vaatimukset, kuten vahingonkorvausvaatimuksessa esitetään. Lisäksi Oy Teboil Ab:ltä pyydettiin perusteltua kirjallista vakuutusta, että Oy Teboil Ab tai sen alihankkijat tai omistajat eivät ole EU-pakotteiden alaisia. Pakotteet tarkoittavat sitä, että kyseisten yritysten tai henkilöiden kanssa ei saa käydä kauppaa eikä tällaisille tahoille saa luovuttaa varoja suoraan tai välillisesti. Määräykset ovat suoraan sovellettavia, ja ne velvoittavat kaikkia toimijoita EU:n alueella. Hankintayksiköiden tulee ottaa pakotteet huomioon omassa toiminnassaan. Pakotteiden rikkominen on rangaistavaa rikoslain 46 luvun nojalla. Lisäselvityspyynnössä pyydetyt selvitykset pyydettiin toimittamaan 31.8.2025 mennessä.

Oy Teboil Ab toimitti 29.8.2025 lisäselvityksen, jossa se on tuonut esille oman selvityksensä tarjoamiensa tuotteiden tarjouspyynnön mukaisuudesta. Oy Teboil Ab ei lisäselvityksessään antanut kirjallista ja perusteltua vakuutusta siitä, että EU-pakotteet eivät sovellu siihen. Oy Teboil Ab tuo esille, että vakuutuksella tai sen puuttumisella ei tule antaa mitään merkitystä, koska Oy Teboil Ab:n mielestä Raahen kaupungilla ei ole oikeutta sitä edellyttää ja toisaalta seikalla ei ole lakiin perustuvaa vaikutusta hankinnassa.

Raahen kaupunki kiistää Oy Teboil Ab:n siihen kohdistaman vahingonkorvausvaatimuksen ja oikeudenkäyntikuluvaatimuksen kokonaisuudessaan perusteeltaan ja määrältään.

Lisäselvityksen liitteestä on huomattavissa, että kaikki Oy Teboil Ab:n tarjouksessa tarjotut tuotteet eivät ole täyttäneet tarjouspyynnön vaatimuksia, vaikka Oy Teboil Ab niin väitti alkuperäisessä vahingonkorvausvaatimuksessaan.

Oy Teboil Ab on sijoittunut tarjouskilpailussa vasta kolmanneksi ja muiden tarjoajien tarjoukset ovat olleet tarjouspyynnön mukaiset. Vakiintuneen

markkinaoikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön mukaan tarjouksia tulee arvioida sellaisina kuin ne on toimitettu tarjouskilpailun järjestäjälle. Edelleen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tarjouskilpailun järjestäjällä on oikeus luottaa siihen, että tarjoajien tarjoukset ovat tarjouspyynnön mukaiset. Mikään muiden tarjoajien tarjouksissa ei ole osoittanut, että niiden tarjoukset olisivat olleet tarjouspyynnön vastaiset. Raahen kaupungilla ei ole ollut, eikä ole edelleenkään mitään epäilyksiä sen suhteen, etteikö muiden tarjoajien tarjoukset olisi tarjouspyynnön mukaiset. Oy Teboil Ab:n tarjous on ollut sen itse lisäselvityksessään myöntämän mukaisesti tarjouspyynnön vastainen, eikä sen tarjousta olisi voitu tästäkään syystä valita tarjouskilpailun voittajaksi.

Oy Teboil Ab ei ole myöskään esittänyt mitään näyttöä sille aiheutuneista vahingoista. Oy Teboil Ab on esimerkiksi tehnyt vuoden 2024 tilikaudella tappiota 57 719 000 euroa. Tähän nähden selvää on, että nyt käsiteltävä sopimus olisi ollut Teboilille tappiollinen, eikä sille ole siten aiheutunut mitään vahinkoa. Vahingonkärsijällä on lisäksi velvollisuus pyrkiä torjumaan ja rajoittamaan vahinkoaan. Oy Teboil Ab ei ole esittänyt toimineensa tämän velvoitteen mukaisesti.

Toisaalta kilpailutuksen myötä ei ole syntynyt sopimussuhdetta, eikä minkäänlaisia sopimusvelvoitteita osapuolten välille, joten Raahen kaupunki ei ole velvollinen korvaamaan Oy Teboil Ab:lle positiivisen sopimusedun mukaista korvausta tälläkään perusteella.

Oy Teboil Ab toi lisäselvityksessä esille, että kyseinen hankinta on pienhankinta, johon ei sen mukaan sovelleta EU-pakotteita. Vaikka kyseessä on pienhankinta, johon ei sovelleta suoraan hankintalakia, tulevat EU-pakotteet sovellettavaksi myös kyseisessä hankinnassa sopimusehtojen myötä. Tarjouspyynnössä mainitaan, että tarjouspyynnössä yksilöityjen ehtojen lisäksi hankinnassa noudatetaan Julkisten hankintojen sopimusehtoja JYSE 2014 TAVARAT, huhtikuun 2022 päivitysversiota. Em. sopimusehtojen kohdan 15.1. mukaan tilaajalla on oikeus irtisanoa hankintasopimus päättymään välittömästi, jos tavarantoimittajaa rasittaa julkisia hankintoja koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste tai julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 81 §:n 1 momentin 3–11 kohdissa tarkoitettu hankinnanvarainen poissulkemisperuste tai Euroopan unionin (EU) tai Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kohdistama pakote taikka Suomen viranomaisen asettama pakote tai varojen jäädyttämispäätös, vaikka peruste olisi syntynyt tai pakote asetettu vasta sopimussuhteen alkamisen jälkeen. Raahen kaupungilla oli tuolla perusteella oikeus vaatia Oy Teboil Ab:ltä perusteltua kirjallista vakuutusta, että Oy Teboil Ab tai sen alihankkijat tai omistajat eivät ole

EU-pakotteiden alaisia. Koska Oy Teboil Ab ei suostunut kyseistä selvitystä antamaan, on selvää, että sopimusta ei Oy Teboil Ab:n kanssa olisi missään tapauksessa voitu laittaa täytäntöön.

Asiassa on konsultoitu PTCServices Oy:n juristi Tuukka Lappalaista.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösesitys

Hylätään Oy Teboil Ab:n vahingonkorvaus- ja oikeudenkäyntikuluvaatimus perusteettomana.

Päätös

Hyväksyi esityksen.